

Welkom

Stichting Mesdag-Zuivelfonds NLTO

Programma

- Uitleg waarom deze bijeenkomst JC Vogelaar en stukje historie
- Geesje Rotgers normstellingen 'in naam van de ecologie' aan KRW-wateren
- Vragen
- Aanbeveling Mesdagfonds

Mestbeleid 33 jaar

- 1984 Interimwet Gerrit Braks (2,54 miljoen melkkoeien)
- 1988 Meststoffenwet
- 1991 EU Nitraatrichtlijn
- 1998 MINAS
- 2000 EU Kaderrichtlijn water (KRW)
- 2000 Eerste NAP ter goedkeuring in Brussel (L.J. Brinkhorst)
- 2006 Gebruiksnormen en gebruiksvoorschriften dierrechten
- 2013 Melkveewet
- 2014 AMvB Grondgebonden melkveehouderij
- 2015 NB/PAS
- 2016 Aankondiging fosfaatwet (1,74 miljoen melkkoeien)
- 2016 December regeling fosfaatreductie
- 2018 Fosfaatwet????
- Actueel zesde NAP

EU nitraatrichtlijn

- 50 mg in grondwater
- Max 170 kg N uit dierlijke mest per ha (derogatie mogelijk)
- Lidstaat maak een plan leg voor ter goedkeuring en rapporteer de voortgang
- EZ maakt de plannen en I&M doet rapportage

Kaderrichtlijn water

- Lidstaat definieer doelen waterkwaliteit en maak plan hoe te voldoen leg voor ter goedkeuring Brussel
- Lidstaat rapporteer voortgang plan.
- Waterschappen stellen doelen en verrichten metingen
- RIVM voegt samen en rapporteert namens I&M aan Brussel. 16/09/2016

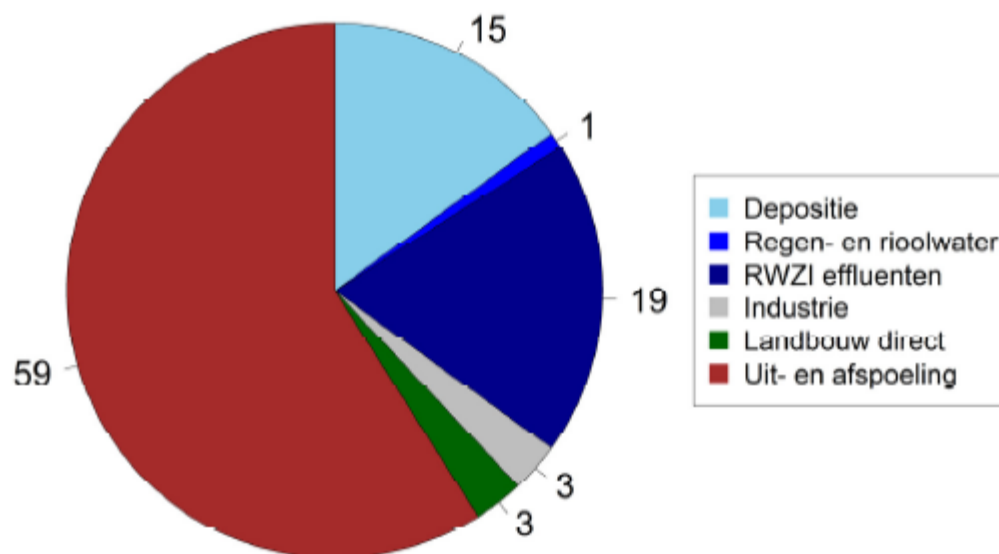

Rijksoverheid
Ministerie van Volksgezondheid,
Milieu en Sport

Landbouwpraktijk
en waterkwaliteit
in Nederland;
toestand (2012-2014)
en trend (1992-2014)

RIVM rapportage aan Brussel

16-09-2016 pagina 154

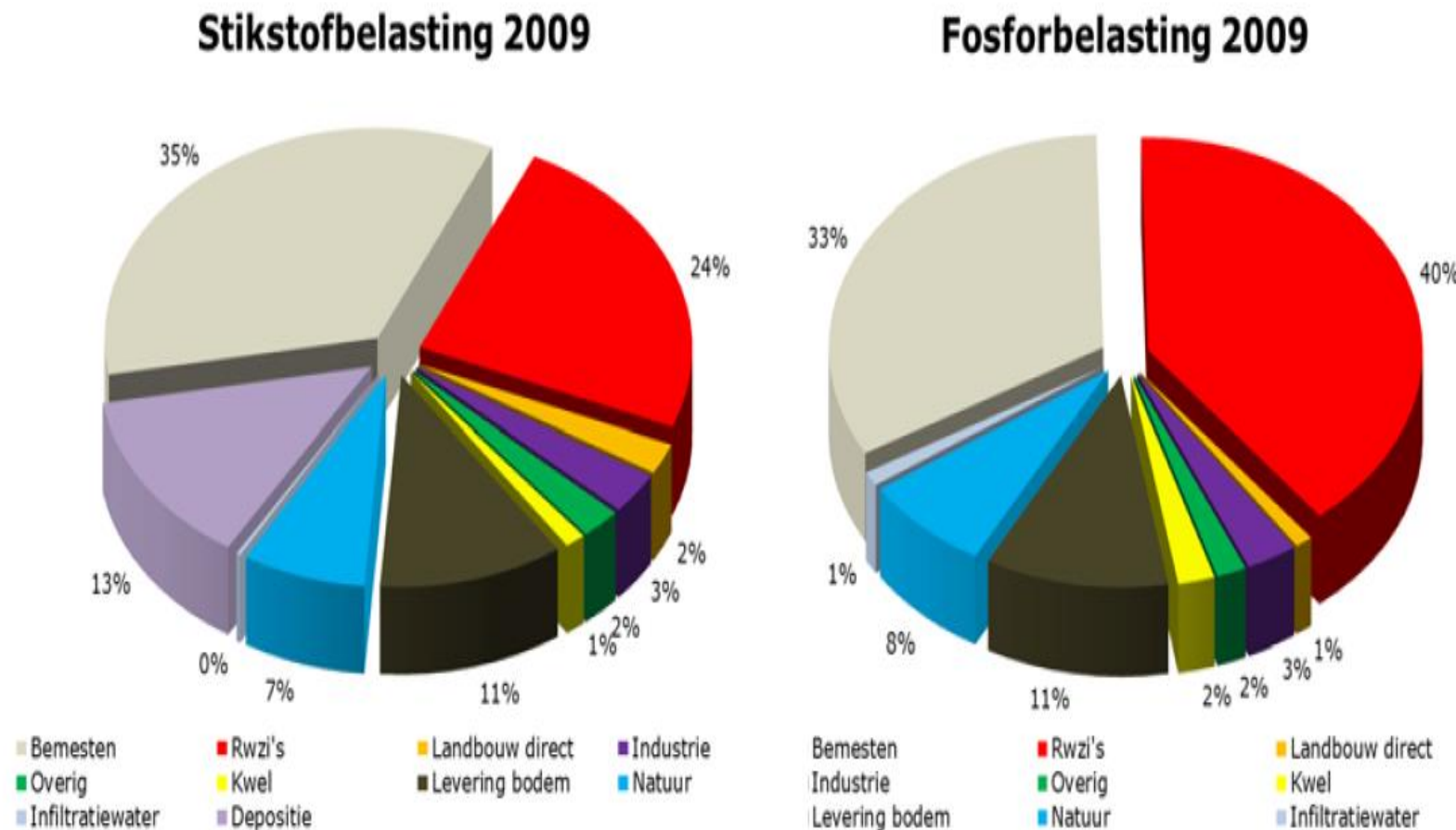

Figuur 6.1 Aandeel van verschillende binnenlandse bronnen (%) in de stikstofbelasting van het oppervlaktewater in de periode 2010-2013

Bron: Emissieregistratie 1990-2013, 2015

Voor uit- en afspoeling landelijk gebied wordt door de Emissieregistratie geen uitsplitsing gemaakt naar landbouwgrond en natuurgrond. Een studie van Van der Bolt en Schoumans (2012) wijst uit dat de bijdrage uit landbouwgronden aan de stikstofbelasting van het oppervlaktewater 47% bedraagt en aan de fosforbelasting 46%.

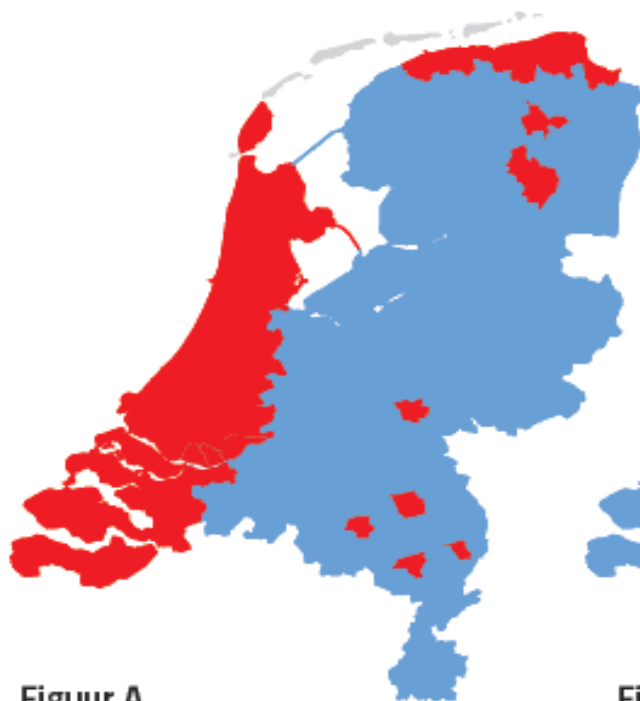
Wat zegt van Boekel et al in 2012 over 2009 ?

Figuur 26

Herkomst (%) van de belasting op het oppervlaktewater in 2009 (Van Boekel et al., 2012).

Mesdagonderzoek 2015/2016

Figuur A
Fosfaatbelasting regionaal
oppervlaktewater (Bron: Deltarers)

■ > 0,5 mg P/l
■ < 0,5 mg/l

Figuur B
Mestproductie (en dus veedichtheid)
per regio (Bron: PBL)

■ > 65 kg P/ha
■ < 65 kg P/ha

Stichting Mesdag-Zuivelfonds NLTO

Mesdag onderzoek

- Onderzoek eerste presentatie april 2016
- Mei/juni getracht coalitie waterkwaliteit te vormen
- LTO en boerenwaterschapsbestuurders weinig reactie en actie (LTO stuurde wel brief aan Kamer) Urgentie werd niet gevoeld
- Mesdag samen met NMV petitie aan Tweede Kamer
- Juli 2016 vier moties aangenomen in Tweede Kamer (Regie R. Leegte Publieke Zaken)

Derogatie 2018/2022?

- Derogatie zesde Nitraat Actie Plan in wording 2018 t/m 2022
- Brussel zegt op basis van Nederlandse eigen rapportages;
 1. Grondwater nog beperkt aantal plaatsen welke niet voldoen.
 2. Nederland voldoet niet aan fosfaatplafond
 3. Kwaliteit oppervlaktewater.
- Fosfaatplafond wordt aan gewerkt.
- Oppervlaktewater is een probleem circa 2/3 van N en P in oppervlaktewater heeft Landbouw als bron.

Normstellingen 'in naam van de ecologie' aan de KRW-wateren

- **719 plassen, rivieren, klusters van vaarten**
- **In gebieden met landbouw, natuur en stedelijk gebied**

**Door: Geesje Rotgers, onderzoeksjournalist
i.o.v. Mesdagfonds**

Rapport Planbureau voor de Leefomgeving (maart 2017)

Planbureau voor de Leefomgeving

Evaluatie Meststoffenwet 2016: Syntheserapport

Landelijke opgave
vermindering
emissies door de
landbouw naar
regionale wateren

N: 20%

P: 40%

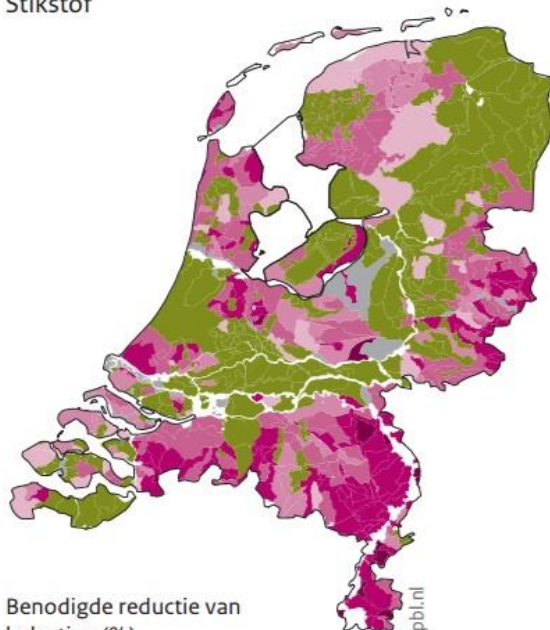
Waar ligt welke opgave?

(Bron: Evaluatie Meststoffenwet 2016, PBL)

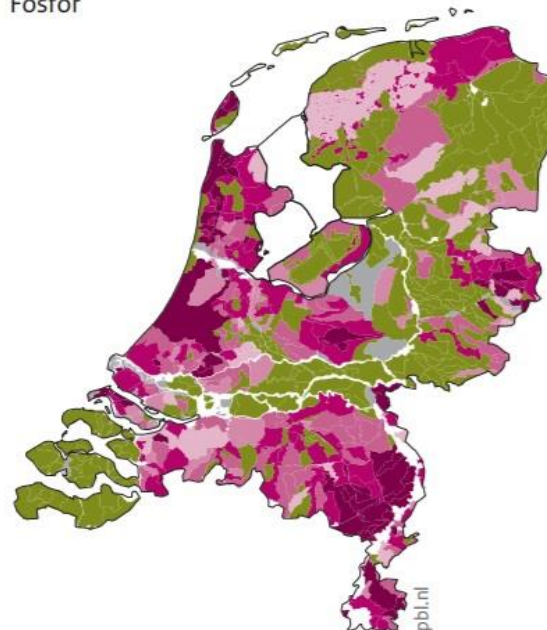
Figuur 7.12

Opgave voor realiseren van normconcentraties stikstof en fosfor in het regionale oppervlaktewater, 2011 – 2013

Stikstof

Fosfor

Benodigde reductie van
belasting (%)

Bron: Wageningen Environmental Research

Normoverschrijdingen

- Of normen worden gehaald hangt enerzijds af van de hoeveelheid nutriënten en anderszijds van de normstelling (een te royale norm wordt altijd gehaald, een te strenge nooit)

Het PBL-rapport gaat nergens in op de normstelling. In dit onderzoek is normstelling alle KRW-wateren gecontroleerd.

Kenmerken 719 KRW-wateren

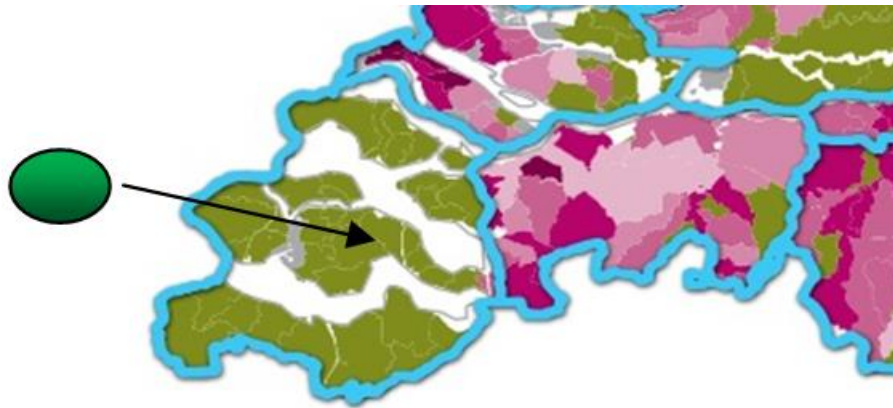
- Alle wateren zijn geclassificeerd (34 verschillende watertypen)
- Voor alle wateren gelden landelijke richtnormen, waar gemotiveerd van afgeweken mag worden

Verschillen tussen waterschappen

- Helft waterschappen volgt voor N en P landelijke richtnormen
- Aantal waterschappen hanteert voor hele gebied (landbouw, natuur, stedelijk) versoepelde normen (bv vanwege natuurlijke achtergrondconcentraties)
- Aantal waterschappen maakt onderscheid naar functie: soepelere norm natuur, soms in combi strengere norm land- en tuinbouw

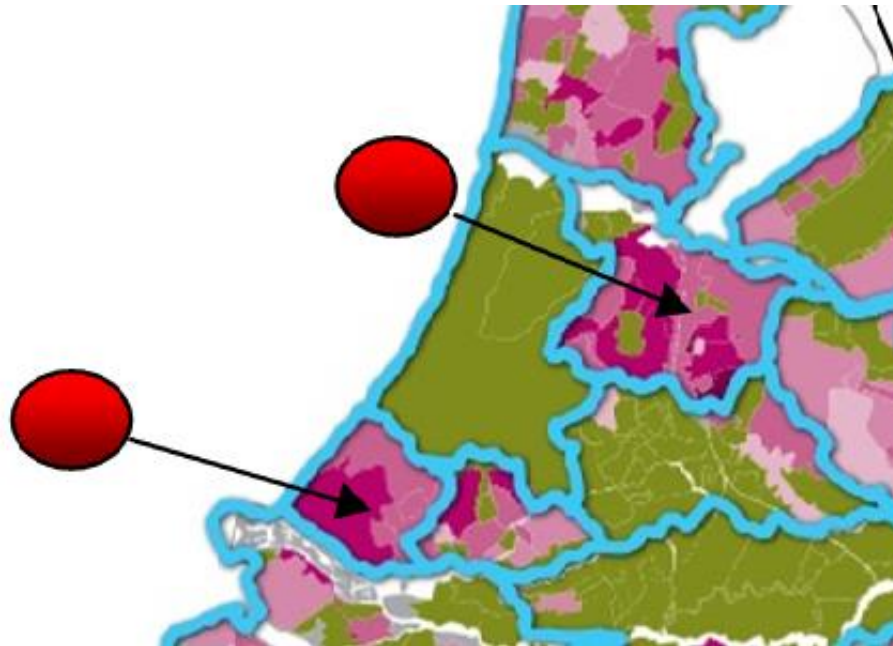
Normoverschrijdingen beginnen resp. eindigen op grenzen waterschappen (1)

Voorbeeld 1: Scheldestromen (Zeeland) koos in landelijke gebied
voor soepelere P-normen dan de buurwaterschappen

Normoverschrijdingen beginnen resp. eindigen op grenzen waterschappen (2)

Voorbeeld 2: Delfland (Den Haag) en Amstel, Gooi, Vecht (A'dam)
kozen in landelijke gebied voor strengere N-normen dan hun
buurwaterschappen

Voorbeeld 1: Ronde Venen (U): boerenpolder

Norm Waterschap Amstel, Gooi en Vecht: $\leq 0,88$ mg N/l

Landelijke richtnorm watertype M10: $\leq 2,8$ mg N/l)

Aanscherping ecologische norm met 70%

Vorbeeld 2: Groot Mijdrecht (U): natuурpolder

Norm Waterschap Amstel, Gooi en Vecht: $\leq 10,21$ mg N/l

Landelijke richtnorm watertype M10: $\leq 2,8$ mg N/l

Verruiming ecologische norm met 360%

Voorbeeld 3: Oost Boezem (ZH): land/tuinbouwpolder

Norm HH Delfland: $\leq 1,8$ mg N/l

Landelijke richtnorm watertype M7b: $\leq 3,8$ mg N/l

Aanscherping ecologische norm met: bijna 50%

Voorbeeld 4: Meijendel (ZH): Natura 2000

Norm HH Delfland: $\leq 3,6$ mg N/l

Landelijke richtnorm watertype M23: $\leq 1,3$ mg N/l.

Verruiming ecologische norm met 275%

Voorbeeld 5: Waterleidingplas (NH): Natura 2000

Norm Waterschap Amstel, Gooi en Vecht: $\leq 18,05$ mg N/l

Landelijke richtnorm watertype M20: $\leq 0,9$ mg N/l

Verruiming ecologische norm met 2000%

Conclusies

- In West-Nederland worden hogere ecologische doelen (strengere nutriëtennormen) nagestreefd in land/tuinbouwgebieden dan in natuurgebieden zelf
- Onder de evaluatie van het mestbeleid (PBL) ligt niet de ecologische maatlat (zoals het syntheseserapport stelt) maar een min of meer politieke maatlat
- Onderbouwing voor afwijken richtnorm blijkt geregeld niet/slecht gedocumenteerd (waterschap wijst naar provincie en provincie naar waterschap)

Aanbevelingen Mesdag

- Geen aanscherping mestbeleid in NAP 6
- Eerst helderheid over herkomst nutriënten oppervlakte water en basis normen
- Zet actie uit nieuwe normen oppervlakte water
- Zet actie uit herziening rapportage aan Brussel
- Mogelijkheid meer rundveedrijfmest minder kunstmest op gras (in onderzoek bij Mesdag eerste concept zeer hoopgevend tot 400 kg N op gras droge zandgrond zonder verhoging N in grondwater)
- Tweede Kamer verklaar NAP 6 controversieel
- Wacht op nieuwe bewindspersoon

Dank voor uw komst inbreng
en wel thuis

Stichting Mesdag-Zuivelfonds NLTO